

RIKSDAGENS SVAR 17/2002 rd

Regeringens proposition med förslag till ändring av vallagen

Ärende

Regeringen har till riksdagen överlämnat sin proposition med förslag till ändring av vallagen (RP 1/2002 rd).

Beredning i utskott

Grundlagsutskottet har i ärendet lämnat sitt betänkande (GrUB 4/2002 rd).

Beslut

Riksdagen har antagit följande lag:

Lag

om ändring av vallagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i vallagen av den 2 oktober 1998 (714/1998) 10 § 2 mom.,

ändras 4 §, 5 § 7, 9, 10 och 14 punkten, 8 § 2 och 4 mom., 9 § 1 mom. 1—3 punkten och 3 mom., 17 § 1 mom. och det inledande stycket i 2 mom. samt 3 mom., 29 § 2 mom., 44 § 4 mom., 47 §, 48 § 1 mom. 1 punkten, 49 § 2 mom., 56 § 1 mom., 61 §, 62 § 1 mom., 63 § 2 mom. 2 punkten och 5 mom., 64 §, rubriken för 69 § och 69 § 1 mom., 71 § 4 mom., 82 §, 85 § 1 mom. 2 punkten, 86 § 2 mom., 87 § 1 mom., 127 § 2 mom., 137 §, 138 § 1 mom., 139 §, rubriken för 188 § samt 188 § 1 och 2 mom., av dessa 139 § sådan den lyder i lag 1258/1999, samt

fogas till 9 § ett nytt 4 mom., till 13 § ett nytt 4 mom., till 23 § ett nytt 4 mom., till 48 § ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., till lagen en ny 48 a §, till 49 § ett nytt 3 mom. och till 86 § ett nytt 3 mom. som följer:

4 §

Valförrättning

Val förrättas genom att det anordnas *förhandsröstning* och *röstning på valdagen*. Kommunen svarar för att förhandsröstning och röstning på valdagen anordnas i hemlandet och utrikesministeriet svarar för att förhandsröstning anordnas utomlands.

5 §

Valkretsar vid riksdagsval

För riksdagsval indelas landet utgående från landskapsindelningen i följande *valkretsar*:

— — — — —
7) Birkalands valkrets, till vilken hör följande kommuner: Birkala, Ikalis, Juupajoki, Kangasala, Kihniö, Kuhmalahti, Kuru, Kylmäkoski,

Lempäälä, Luopioinen, Längelmäki, Mouhijärvi, Mänttä, Nokia, Orivesi, Parkano, Pälkäne, Ruovesi, Sahalahti, Suodenniemi, Tammerfors, Tavastkyro, Toijala, Urjala, Valkeakoski, Vammala, Vesilahti, Viiala, Viljakkala, Vilppula, Virdois, Ylöjärvi och Äetsä,

9) Södra Savolax valkrets, till vilken hör följande kommuner: Enonkoski, Haukivuori, Heinävesi, Hirvensalmi, Jorois, Juva, Jäppilä, Kangasniemi, Kerimäki, Mäntyharju, Nyslott, Pertunmaa, Pieksämäki, Pieksämäki landskommun, Punkaharju, Puumala, Rantasalmi, Ristiina, Savonranta, S:t Michel, Sulkava och Virtasalmi,

10) Norra Savolax valkrets, till vilken hör följande kommuner: Idensalmi, Juankoski, Kaavi, Kangaslampi, Karttula, Keitele, Kiuruvesi, Kuopio, Lapinlahti, Leppävirta, Maaninka, Nilsia, Pielavesi, Rautalampi, Rautavaara, Siilinjärvi, Sonkajärvi, Suonenjoki, Tervo, Tuusniemi, Varkaus, Varpaisjärvi, Vehmersalmi, Vesanto och Vieremä,

14) Uleåborgs valkrets, till vilken hör följande kommuner: Alavieska, Brahestad, Haapajärvi, Haapavesi, Haukipudas, Hyrynsalmi, Ii, Kajana, Kalajoki, Karlö, Kempele, Kestilä, Kiiminki, Kuhmo, Kuivaniemi, Kuusamo, Kärsämäki, Limingo, Lumijoki, Merijärvi, Muhos, Nivala, Oulainen, Oulunsalo, Paltamo, Pattijoki, Piippola, Pudasjärvi, Pulkila, Puolanka, Pyhäjoki, Pyhäjärvi, Pyhäntä, Rantsila, Reisjärvi, Ristijärvi, Ruukki, Sievi, Siikajoki, Sotkamo, Suomussalmi, Taivalkoski, Tyrnävä, Uleåborg, Utajärvi, Vaala, Vihanti, Vuolijoki, Yli-Ii, Ylikiminki och Ylivieska,

8 §

Röstningsområden

Beslutet om röstningsområdena träder i kraft den 15 oktober, om beslutet fattas och meddelas magistraten senast i april samma år på det sätt som magistraten föreskriver. Ett beslut som fat-

tas eller meddelas magistraten senare träder i kraft den 15 oktober följande år.

Ett sådant beslut om röstningsområdena som har meddelats magistraten skall iakttas trots att besvär anförs hos förvaltningsdomstolen tills besvaren har avgjorts, om inte förvaltningsdomstolen bestämmer något annat. Ändring i beslut som förvaltningsdomstolen har fattat med anledning av besvär får inte sökas genom besvär.

9 §

Förhandsröstningsställen och röstningsställen på valdagen

Förhandsröstningsställen är

1) de allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet om vilkas antal och placering kommunstyrelsen beslutar och vilka det skall finnas åtminstone ett i varje kommun om inte något annat följer av särskilda skäl,

2) de finska beskickningar och deras verksamhetsställen som bestäms genom förordning av statsrådet,

3) de sjukhus, verksamhetsenheter inom socialvården som lämnar vård dygnet runt och andra verksamhetsenheter inom socialvården som anges i beslut av kommunstyrelsen samt straffanstalter (*anstalt*),

Varje röstningsområde skall ha ett *röstningsställe på valdagen* vilket anges i beslut av kommunstyrelsen. Av särskilda skäl kan röstningsstället förläggas utom röstningsområdet eller också utom kommunen, om detta inte förorsakar de röstande oskäligen olägenheter.

Kommunstyrelsen skall se till att i det *register över röstningsställen* som Befolkningsregistercentralen för, utan dröjsmål och på det sätt som Befolkningsregistercentralen bestämmer, i fråga om varje allmänt förhandsröstningsställe i kommunen antecknas namnet, besöksadressen samt de dagar och de tider då förhandsröstningsstället är öppet samt namnet på och besöksadressen för röstningsstället på valdagen samt övriga uppgifter som justitieministeriet föreskriver. De allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet

och röstningsställen på valdagen i hemlandet som före utgången av den 51 dagen före valdagen har antecknats i registret över röstningsställen, är röstningsställen vid valet fastän ett yrkande på rättelse av kommunstyrelsens beslut enligt denna paragraf inte har behandlats och fastän sådana kommunalbesvär som har anförts hos förvaltningsdomstolen och genom vilka ändring söks i beslut med anledning av rättelseyrkande inte har avgjorts. Rättelseyrkande hos kommunstyrelsen och kommunalbesvär över kommunstyrelsens beslut skall handläggas i brådskaordning. I förvaltningsdomstolens beslut i ett besvärssärende får ändring inte sökas genom besvär.

13 §

Kommunal centralvalnämnd

Den kommunala centralvalnämnden skall lämna sina kontaktuppgifter till Befolkningsregistercentralen på det sätt som centralen föreskriver.

17 §

Valförrättare

Förhandsröstning på allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet, i finska beskickningar och ombord på finska fartyg samt hemmaröstning sköts av *valförrättare*. Varje allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet skall ha åtminstone två valförrättare. Även andra förhandsröstningsställen kan vid behov ha två eller flera valförrättare.

Den kommunala centralvalnämnden förordnar valförrättare till ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet. Valförrättare är annars

När förhandsröstning förrättas vid ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet skall minst två valförrättare samtidigt vara närvarande. Vid andra förhandsröstningsställen, till vilka två eller flera valförrättare har utsetts eller förordnats, räcker det med att endast en valförrättare är

närvarande när förhandsröstning förrättas. Varje enskild hemmaröstning sköts av en valförrättare.

23 §

Kontroll av uppgifter i rösträtsregistret

Om magistraten har utfärdat ett sådant förbud mot utlämnande av personuppgifter som avses i 25 § 4 mom. befolkningsdatalagen (507/1993), kan endast de personuppgifter i rösträtsregistret som avses i 18 § 2 mom. 2, 7 och 10 punkten läggas fram för kontroll.

29 §

Användningen av rösträtsregistret

Anteckningar som gäller röstning är inte offentliga förrän röstningen på valdagen har avslutats. Om det vid presidentval förrättas ett andra val, blir anteckningarna om röstningen vid det första valet offentliga först sedan röstningen på valdagen i det andra valet har avslutats.

44 §

Distribution och tillkännagivande av sammanställningen av kandidatlistorna och av kandidatförteckningen för presidentval

Helsingfors valkrets nämnd sköter distributionen av sammanställningar av kandidatlistorna för Europaparlamentsval och kandidatförteckningen för presidentval med iakttagande i tillämpliga delar av vad som i 1 mom. bestäms om distribution av sammanställningen av kandidatlistorna för riksdagsval. Om det inte är möjligt att sända kandidatförteckningen för det andra valet vid presidentval till ett förhandsröstningsställe innan förhandsröstningen vid det andra valet inleds, skall valförrättaren och valbestyrelsen, så som justitieministeriet föreskriver, se till

att uppgifterna i kandidatförteckningen finns framlagda på förhandsröstningsstället när förhandsröstningen inleds.

47 §

Förhandsröstningsperioden

Förhandsröstningen inleds den 11 dagen före valdagen samt avslutas utomlands den åttonde dagen och i hemlandet den femte dagen före valdagen. På finska fartyg kan förhandsröstning dock, med undantag för det andra valet vid presidentval, inledas redan den 18 dagen före valdagen.

Ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet är öppet för förhandsröstning under alla dagar under den tidsperiod som avses i 1 mom., om inte något annat av särskilda skäl bestäms genom beslut av kommunstyrelsen.

Vid finska beskickningar och deras verksamhetsställen kan förhandsröstningsperioden enligt vad som bestäms genom förordning av statsrådet vara kortare än vad som anges i 1 mom.

48 §

Förhandsröstningstiderna

Förhandsröstning förrättas under förhandsröstningsperioden

1) på de allmänna förhandsröstningsställena i hemlandet på den tid som anges i beslut av kommunstyrelsen, och som inte får infalla vardagar före klockan 8 eller efter klockan 20, inte heller lördagar och söndagar före klockan 10 eller efter klockan 16,

Utöver vad som föreskrivs i 1 mom. 1 punkten förrättas förhandsröstning inte på nyårsaftonen, nyårsdagen, trettondagen, påskdagen, valborgsmässoaftonen, första maj, pingstdagen, midsommaraftonen eller midsommardagen, självständighetsdagen, julaftonen, juldagen eller annandag jul.

48 a §

Förhandsröstningsutrymme

Den kommunala centralvalnämnden skall se till att alla de ställen som genom beslut av kommunstyrelsen har utsetts till allmänna förhandsröstningsställen i hemlandet, har ett för förhandsröstningen lämpligt *förhandsröstningsutrymme* med nödvändig utrustning.

Förhandsröstningsutrymmet skall ha tillräckligt med utrymme också för de röstande som inväntar sin tur att rösta.

49 §

Tillkännagivande av förhandsröstning

Valförrättarna och valbestyrelsen skall se till att röstningstiderna och den närmare ordningen vid förhandsröstningen tillkännages genom kungörelser som anslås på förhandsröstningsstället och vid behov även på annat lämpligt sätt.

Justitieministeriet skall på ett tillräckligt och lämpligt sätt informera om de allmänna förhandsröstningsställena och om röstningstiderna vid dessa.

56 §

Ordningen på förhandsröstningsställena

På ett förhandsröstningsställe eller i dess omedelbara närhet får inte under röstningstiden hållas tal, uppsättas anslag eller utdelas tryckta eller skrivna upprop, och de röstandes valfrihet får inte heller på något annat sätt utsättas för påverkan eller försök därtill.

61 §

Valmyndighetens åtgärder för att avsluta förhandsröstningen

En valförrättare eller valbestyrelsens ordförande skall underteckna foljebrevets intyg om att röstningen har försiggått på det sätt som bestäms i lag och, om kvitteringsanteckning inte

görs i foljebrevet, skall där också antecknas datum och förhandsröstningsställets namn eller, om förhandsröstning har förrättats i en anstalt eller i form av hemmaröstning, namnet på den kommun där röstningen förrättats. Vid hemmaröstning skall valförrättaren dessutom se till att den person som avses i 54 § och som är närvarande vid hemmaröstningen tecknar sitt namn på foljebrevet. Valkuvertet och foljebrevet skall därefter inneslutas i ytterkuvertet. Valförrättaren och valbestyrelsen skall omsorgsfullt och på ett tillförlitligt sätt förvara de ytterkuvert de har i sin besittning.

62 §

Insändande av ytterkuverten till den kommunala centralvalnämnden

En valförrättare vid ett allmänt förhandsröstningsställe i hemlandet och valbestyrelsen skall utan dröjsmål se till att de ytterkuvert som är riktade till centralvalnämnden i den egna kommunen tillställs centralvalnämnden på det sätt som den har anvisat samt att de ytterkuvert som är riktade till centralvalnämnder i andra kommuner sänds till dessa per post eller på något annat tillförlitligt sätt. Valförrättaren och valbestyrelsen skall ta en kvittering på att ytterkuverten tagits emot av den till vilken kuverten överlämnas.

63 §

Granskning av förhandsröstningshandlingarna

Röstningen skall lämnas obeaktad, om

2) valkuvertet är försett med en obehörig anteckning om den röstande eller om en kandidat eller något annat obehörigt,

Efter att förhandsröstningshandlingarna har granskats, skall den kommunala centralvalnämnden sortera de godkända valkuverten enligt röstningsområde samt räkna antalet valkuvert enligt röstningsområde och anteckna antalet i protokollet. De godkända valkuverten skall

sorterade enligt röstningsområde och åtskiljda från foljebreven hållas öppnade i säkert förvar.

64 §

Inlämnande av valkuverten till valkrets-nämnden

Vid andra val än kommunalval skall den kommunala centralvalnämnden tillsluta valkuverten i ett hållbart omslag sorterade enligt röstningsområde. Till försändelsen fogas uppgifter om antalet valkuvert i varje grupp, i vilka kuverten har sorterats. Försändelsen förseglas och på omslaget antecknas valkrets-nämndens adress och avsändaren. Försändelsen tillställs i bråds-kande ordning valkrets-nämnden på det sätt som denna bestämmer.

Om en kommunal centralvalnämnd i enlighet med 82 § bestämmer att förhandsrösterna från ett visst röstningsområde skall räknas samtidigt som de röster som avges på valdagen i samma röstningsområde, skall centralvalnämnden utan dröjsmål meddela valkrets-nämnden detta. I sådana fall tillställs valkrets-nämnden inte några valkuvert från röstningsområdet.

69 §

Röstningsutrymme

Den kommunala centralvalnämnden skall se till att det för röstningen på valdagen inom varje röstningsområde finns ett lämpligt *röstningsutrymme* med nödvändig utrustning som kommunen har upplåtit för detta ändamål.

71 §

Vallängderna och leverans av dem

Den kommunala centralvalnämnden skall se till att vallängderna står till valnämndernas förfogande innan röstningen på valdagen börjar. Vallängderna är inte offentliga förrän röstningen på valdagen har avslutats. Om det vid presidentval förrättas ett andra val, är vallängderna för det första valet offentliga först sedan röst-

ningen på valdagen i det andra valet har avslutats.

82 §

Tryggande av valhemligheten i små röstningsområden

Om det i ett röstningsområde finns färre än 50 enligt 63 § godkända valkuvert eller om det finns grundad anledning att anta att färre än 50 personer kommer att rösta i röstningsområdet på valdagen, skall den kommunala centralvalnämnden bestämma att röstningsområdets förhandsröster och de röster som avgetts på valdagen i röstningsområdet skall räknas samtidigt. Valnämnden för röstningsområdet företar inte då någon preliminär räkning av rösterna på valdagen, utan tillställer centralvalnämnden röstsedlarna för preliminär räkning.

Om det finns grundad anledning att anta att sammanlagt färre än 50 personer kommer att rösta på förhand och på valdagen i ett röstningsområde, skall den kommunala centralvalnämnden i god tid före valdagen bestämma och, vid andra val än kommunalval, till valkretsnaämnden meddela att förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett sådant röstningsområde räknas samtidigt som förhandsrösterna och rösterna på valdagen i ett annat röstningsområde. Valnämnderna i dessa två röstningsområden företar då inte någon preliminär räkning av rösterna på valdagen, utan tillställer centralvalnämnden röstsedlarna för preliminär räkning.

Valnämnden för det röstningsområde som avses i 1 mom. och valnämnderna för de röstningsområden som avses i 2 mom. skall, sedan röstsedlarna med bevarande av valhemligheten har tagits ut ur valurnorna och deras antal har räknats, innesluta röstsedlarna i ett hållbart omslag på det sätt som justitieministeriet bestämmer. På omslaget antecknas den kommunala centralvalnämndens adress, försändelsens innehåll och avsändare. Försändelsen tillställs utan dröjsmål den kommunala centralvalnämnden. I valprotokollet skall göras de anteckningar som förfarandet ger anledning till.

Den kommunala centralvalnämnden skall öppna valkuverten från det röstningsområde som avses i 1 mom. och de röstningsområden som avses i 2 mom. samt sammanföra röstsedlarna i dem med de röstsedlar som avgetts i röstningsområdena på valdagen och dessutom med röstsedlarna från de röstningsområden som avses i 2 mom. Centralvalnämnden skall preliminärt räkna dessa röstsedlar och då i tillämpliga delar iaktta vad som föreskrivs i 78 §. Vid andra val än kommunalval skall centralvalnämnden därefter tillställa valkretsnaämnden röstsedlarna, protokollet från centralvalnämndens sammanträde samt valnämndernas valprotokoll och därvid i tillämpliga delar iaktta vad som föreskrivs i 64 § 1 mom.

85 §

Ogiltiga röstsedlar

En röstsedel är ogiltig om

— — — — —
2) valkuvertet är försett med en obehörig anteckning om den röstande eller om en kandidat eller något annat obehörigt,
— — — — —

86 §

Räkning av förhandsröster

— — — — —
Resultatet av förhandsröstningen räknas separat ut för vart och ett av kommunens röstningsområden, med undantag för sådana fall som avses i 82 §.

Information om räkningen av förhandsröster ges på det sätt som justitieministeriet föreskriver.

87 §

Kontrollräkning av röster

Måndagen efter valdagen klockan 9 skall granskningen av de vid röstningen på valdagen ingivna röstsedlarna samt valnämndernas uträkningar och de kommunala centralvalnämnder-

nas uträkningar enligt 82 § 4 mom. påbörjas. Vid kontrollräkningen skall beslutas vilka röstsedlar som räknas kandidaterna till godo och vilka som lämnas obeaktade såsom ogiltiga.

127 §

Valdag

Skall ett andra val förrättas, är valdagen den andra söndagen efter det första valet.

137 §

Röster avgivna inom valkretsarna

Valkrets nämnden skall vid ett sammanträde som börjar klockan 10 den andra dagen efter det första valets valdag fastställa de röstetal som varje kandidat vid det första valet har fått i valkretsen samt utan dröjsmål på det sätt som justitieministeriet bestämmer underrätta Helsingfors valkrets nämnd om de sålunda fastställda röstetalen och om antalet röster som avgivits vid valet.

138 §

Valet av president

Efter att ha mottagit en underrättelse som avses i 137 § från alla valkrets nämnder skall Helsingfors valkrets nämnd utan dröjsmål fastställa det slutliga antal röster som vid det första valet har avgetts för varje kandidat i hela landet och det totala antalet röster samt underrätta justitieministeriet om detta på det sätt som ministeriet bestämmer.

139 §

Kungörelse om det andra valet

Har ingen av kandidaterna fått majoriteten av de avgivna rösterna och presidenten av denna orsak inte har blivit vald vid det första valet, skall justitieministeriet sedan det konstaterat detta, utan dröjsmål den andra dagen efter valdagen utfärda en kungörelse om resultatet av det första valet vilken publiceras i Finlands författningssamling. I kungörelsen skall anges vilket antal röster varje kandidat vid det första valet har fått i hela landet. I den skall även tillkännages att valet av president enligt grundlagen sker vid ett andra val samt vilka två kandidater som är presidentkandidater vid detta och vilka nummer kandidaterna har enligt 42 § 2 mom.

188 §

Kostnadsfördelningen mellan valmyndigheterna

Justitieministeriet svarar för

1) kostnaderna för rösträtsregistret, det riksomfattande kandidatregistret och registret över röstningsställena samt för justitieministeriets andra datasystem och rösträkningsprogram som används vid val,

2) kostnaderna för att tillverka och sända meddelandekort till de röstberättigade,

3) kostnaderna för tillverkning av röstsedlar, vallängder och andra valhandlingar samt valstämplar, förseglingshjälpmedel och valurnor samt för att sända dem till de kommunala centralvalnämnderna,

4) kostnaderna för postning av de i 62 § nämnda ytterkuvert som används vid förhandsröstning,

5) kostnaderna för att ordna förhandsröstning utomlands,

6) valkrets nämndernas utgifter.

Varje kommun svarar för kostnaderna för den kommunala centralvalnämnden, valnämnderna, valbestyrelserna, valförrättarna på de allmänna förhandsröstningsställena och vid hemmaröstning samt för andra än i 1 mom. avsedda kostnader som föranleds av att val förrättas. Vid andra

RSv 17/2002 rd — RP 1/2002 rd

val än kommunalval betalar justitieministeriet som engångsersättning till kommunen ett be-

lopp som ministeriet fastställer för varje kommuninvånare som har rösträtt i valet.

Denna lag träder i kraft den 200 .

Helsingfors den 15 mars 2002